

Isoäiti muistelee

Teksti: Jorma Aaltonen

On loppukesä vuonna 1929. Isäni äiti, meille isoäiti, on istahtanut hetkeksi uuteen tupaan juuri tuotuun keinutuoliin. Hänen itsensä hyväksymät lepotauot keskellä kiireistä päivää ovat muutaman kuukauden ikäisen Astan imetyshetket. Siinä keinutuolissa äiti ja vauva rauhoittuvat ja tuntevat vain toisensa.

Hildan ajatus lähtee kohti menneitä päiviä. Monta mutkaa on ollut, ennen kuin hän nyt saa olla juuri veistetyssä omassa tuvassa. Silmät sulkeutuvat ja ajatus lentää.

Eemeli halusi kovasti maanviljelijäksi ja nyt uuden tilan perustamisarkki on meidän elämää. Tupa saatiin asuttavaan kuntoon, kamarit ovat vielä kesken ja vinttikamari kokonaan tekemättä. Ehtiihän nämä.

Nyt on tärkeintä saada navetta valmiiksi ennen talvea. On siinäkin jo tiiliseinät ja katto valmiina. Siellä Eemeli ja Niilo tekevät juuri navetan pöytää. Nyt on kolme lehmää ja pari isoa vasikkaa. Saadaan me hiljalleen kuusi lehmää, sen kokoiseksi navetta on suunniteltu. On siellä tilaa myös vasikoille ja lampaille. Talliinkin tehdään pilttuut kahdelle hevoselle. Kai Eemelillä on haave toisesta hevosesta.

Karjakeittiön taakse tehdään tilapäinen sauna ja päästään pitkästä aikaa kunnolla peseytymään. Nyt on pitänyt pihalla lämmittää vettä padassa ja siinä pesaista itsensä. On elämä hyvään suuntaan menossa.

Pellonkulmaan tehtiin pieni kasvimaata ja siellä Hilja ja Esteri ovat nytkin kitkemässä. On Eemelillä suunnitelmia puutarhasta tuvan viereen ja sinne sitten omenapuita ja marjapensaita.

Monenlaista on ollut ja nyt syntyi vielä Asta, voi kai sanoa talon tyttäreksi, vaikka talo onkin vielä paljon kesken.

Vieläkin itkettää Toivon kohtalo. Viisitoistavuotiaana joutui kuolemaan. Ei osannut lääkärikään auttaa, vaikka kävi katsomassa. Sanoi umpisuolen puhjenneen ja vain ihme voisi pelastaa pojan. Sitä ihmettä ei tullut. Siellä Toivo nyt lepää kirkon pääoven lähellä. Aina kirkosta ulos kävellessä

ensimmäisenä silmiin osuu Toivon hautakivi. Elämässä ei kaikki mene, niin kuin kuvitellaan. Nyt poika olisi jo sotaväki-ikäinen nuori mies ja suurena apuna tässä rakennustyössä.

Äiti kuoli pari vuotta ennen Toivoa, ei ollut vielä kuuttakymmentä. Mikä lie mahassa ollut, syöväksi sitä sanottiin. Hiljaa kuihtui, kun ei voinut enää syödäkään, eikä viimeisinä aikoina edes juodakaan.

Oli meillä parempaakin aikaa. Eemeli teki ahkerasti töitä. Pihavajassa teki peltimuurin kuoria kyläläisille ja välillä teurasti mullikoita. Niitten lihojen takia piti tehdä Turun matkoja, kun kauppahallissa sai lihoista parhaan hinnan. Ja pientä apua talouteen oli ihmisten asioitten toimittamisesta Turussa. Osasi mies niistä aina sopivan hakupalkan ottaa. Ja joskus oli ostettuna vähän ylimääräistäkin ja aina niitä joku kylältä osasi meiltä hakea.

Toivon jälkeen syntyi Niilo ja on nyt rippikoulun käynyt hyvä apumies isälleen. Yksin kaivoi jo navetan perustuksetkin. Oli se pojalle kova urakka.

Sitten syntyi Hilja ja siinä ihmeellisin asia on, että tyttö syntyi neljä päivää Suomen itsenäistymisen jälkeen. Sen asian huomasin vasta paljon myöhemmin. Sitten syntyi Hiljalle kaveriksi Esteri. Reippaita äitin apulaisia ovat, Esterikin täytti jo yhdeksän.

Kaikkea tässä tulee mieleen. Olin nuori tyttö, kun kylälle ilmestyi läkkiseppä Eemeli Aaltonen. Heinijoellahan hänkin oli syntynyt, mutta oli ollut sepän opissa Mynämäellä ja Mietoisissa ne vuodet, kun minä rippikoulun jälkeen kylällä kuljin. Niin me sitten törmättiin toisiimme yhä uudelleen ja sitten alettiin jo sopia tapaamisia. Hiljalleen alettiin puhua yhteisestä elämästä. Olin vasta seitsemäntoista, kun mentiin naimisiin. Sitten kului vuosi ja saimme Toivon.

Äiti jäi kotimökkiin Jussin ja Hilman kanssa. Alkoihan Hilma jo olla piikiaiässä ja Jussi hoiti miesten työt. Kyllä he siinä pärjäsivät ilman minuakin. Olihan äiti joutunut pahemmastakin selviämään. Sitä monesti ihmettelen, että hän selvisi niinkin hyvin kovassa elämässä.

Enhän minä niitä pahimpia aikoja muista. Olin vasta kaksi, kun isä kuoli metsätöissä. Siinä oli selvittävä kolmekymppisen lesken lapsilauman kanssa. Hilma syntyi vasta vähän isän kuoleman jälkeen. Miten hän ollenkaan jaksoi. Kaikenlaisilla päivätöillä hän meidät elätti ja hommasi sitten oman mökin ja peltotilkun. Niin hän meidät neljä lasta elätti ja kasvatti. Olisi luullut jo hänelle vaikeuksien riittävän. Mutta Luoja näki toisin. Ahto hukkuu Kotojärveen joulun aluspäivinä, oli juuri täyttänyt yksitoista. Pitikin poikien mennä sinne juoksemaan.

Kaikkea tässä tuleekin mietittyä. Nyt on asiat hyvin. Asta nukahti tissin viereen. Nyt pitää lähteä hakemaan perunoita, että saa nälkäisille miehille syötävää. Jaksavat sitten taas rakentaa. Onneksi on vielä sikaa suolasaavissa, sen voimalla ovat seinät nousseet tupaan ja navettaan.